

Opschrift

Vergadering van 12 maart 2025

Nummer: 2025_MV_00131

Onderwerp:

Mondelinge vraag van raadslid Bob Cammaert: vrije zwemzones in Gent

Raadslid(-leden):

Bob Cammaert - N-VA

Bevoegd: Joris Vandenbroucke

Omschrijving van de vraag

Toelichting:

Elke zomer wordt de druk op het openluchtzwemmen in Gent groter, terwijl het aanbod naar zwemmen in openlucht (met de sluiting van zwembad Neptunus), is gekrompen. Om tegemoet te komen aan de noden van onze 270.000 Gentenaars, is het broodnodig om te voorzien in alternatieve zwemlocaties in de stad. We kennen allemaal de problematieken die er in de Blaarmeersen bestaat. Een potentiële ontlasting hiervan zou mogelijks een 'tweede Blaarmeersen' creëren zijn.

In maart 2024 liet de bevoegde schepen al weten dat er vier locaties in aanmerking komen en dat men in de zomer van 2025 start met een aantal proefprojecten. Vroeger kon met niet starten door een 'onduidelijke regelgeving' van Vlaanderen. Die regelgeving is er nu wel, met een heel aantal objectieve vereisten waaraan de stad moet voldoende.

Ondertussen is men in Eeklo wel van start gegaan. Wij horen signalen uit de stad Eeklo dat ook hun veiligheidsanalyses en wateranalyses volop bezig zijn. Vier dagen in de week zal er kunnen gezwommen worden in de 'Kop van de Vaart'. De stad voorziet aanwezige redders en regelmatig controles van het zwemwater.

Vraag:

1. Zijn er sinds augustus 2024 bijkomende waterkwaliteitsstudies of veiligheidsanalyses uitgevoerd? Zo ja, wat waren de belangrijkste bevindingen en hoe beïnvloeden die de keuze van locaties?
2. Is de stad Gent van plan om in overleg te gaan met de Stad Eeklo en andere Vlaamse steden of gemeenten, om ervaringen uit te wisselen en gebruik te maken van expertise, opgedaan op het terrein?
3. In de eerdere toelichting in de media werd er gesproken over vier mogelijke locaties. Worden deze locaties geografisch gespreid, zodat verschillende buurten toegang hebben tot openwaterzwemmen?

4. In Eeklo faciliteert men de aanwezigheid van redders. Uit het antwoord van de schepen op het vragenuurtje, blijkt dat Gent dit niet van plan is. De exploitatiekost zou te hoog liggen, er zou overlast kunnen gecreëerd worden, enz. Wat is dan eigenlijk het alternatief voor de Gentse inwonder die verkoeling zoekt?

Antwoord

Dank voor uw vraag, waaruit, nog maar eens, de grote vraag blijkt die leeft bij zovelen: de vraag om zo snel als mogelijk vrij in open water te mogen zwemmen. Zoals ik in de gemeenteraad van vorige maand al zei: ik deel die goesting heel erg en sta zelf te springen om te kunnen zeggen dat we dit straks gaan kunnen doen en mogen doen. Ik weet dat deze wens breed gedragen wordt, ook in Gent. Maar zoals ik ook vorige maand al zei: tussen droom en daad blijven wetten in de weg staan (Vlarem II blijft op dit moment uitgaan van de premisse dat zwemmen in Vlaanderen overal verboden is en blijft, tenzij op plaatsen waar het nadrukkelijk is toegestaan, met de lokale overheden die hiervoor de facto aansprakelijk worden gesteld) en praktische bezwaren (de waterkwaliteit is vaak niet goed genoeg).

Dat neemt niet weg dat we in Gent onze zoektocht naar mogelijke zwemplekken in open water blijven verder zetten, net omdat we dit zo graag mogelijk willen maken – tenminste, zodra die wetten en praktische bezwaren niet meer in de weg staan

Om concreet op uw vraag te antwoorden: sinds vorige zomer hebben we nog op een vijftal plaatsen bijkomend waterkwaliteitsmetingen en veiligheidsanalyses uitgevoerd. Voor andere potentiële zwemlocaties hadden we daarvoor al waterkwaliteitsmetingen gedaan.

Die verschillende waterkwaliteitsmetingen (waarbij we vooral kijken naar blauwalgen, ecoli, enterokken, ...) tonen aan dat de waterkwaliteit van de Gentse binnenwateren fluctuerend is, en dat de meeste locaties nog niet continu voldoen aan de nodige waterkwaliteitseisen (bv Houtdok, Coupure, de historische binnenstad). Voor de metingen waterkwaliteit in Gent heeft stad Gent de voorbije jaren trouwens steeds samengewerkt met PCM (Provinciaal Centrum voor Milieuonderzoek).

Op locaties waar de waterkwaliteit beter is (sommige plekken langs de Leie of Schelde= de locaties waar mijn voorganger naar verwees vorig jaar, of de visvijver in het Wonderwoud), is er bij de politie en brandweer een grote bezorgdheid voor ernstige overlast en veiligheidsproblemen. Ik herhaal ook hier wat ik vorige maand al zei: het overdonderend succes van de beperkte plaatsen in Vlaanderen waar er gezwommen kan worden doet vrezen dat één of twee nieuwe proefprojecten in een dense stad als Gent aantrekkingspolen dreigen te worden die de beoogde lokale reikwijdte ver zou overstijgen. Er wordt op piekmomenten gevreesd voor overlast, veiligheidsrisico's, mobiliteitsproblemen en meer. Daarom kon voorlopig geen enkele locatie worden voorgesteld die niet als problematisch wordt gezien.

Via het Departement Zorg hebben onze diensten contact gelegd met andere steden en gemeenten die in zomer 2024 een eerste testproject hebben opgezet (vb Antwerpen, Veurne, Kortrijk). Na een benchmarkonderzoek blijkt dat men bij deze testprojecten

telkens met redders werkt (i.f.v. voldoende veiligheid), en de testperiode in tijd wordt beperkt (i.f.v. minder grote investerings- en exploitatiekosten). Met andere woorden : dit zijn helemaal geen vrije zwemzones.

Navraag bij Departement Zorg leert dat er voor dit jaar nog geen nieuwe steden of gemeenten zijn die al hebben laten weten deze zomer te willen opstarten met een testproject met vrij zwemmen in open water, zonder redders of toegangscontroles. Dat verbaast mij ook helemaal niet want de Leidraad voor Lokale besturen van het Vlaams Departement Zorg die was aangekondigd in het najaar, hebben we pas een maand geleden ontvangen. Dat is een leidraad van 41 bladzijden en daar komt nog een checklist bij voor een verplichte plaats-specifieke risicobeoordeling. Ik herhaal : nog geen enkel lokaal bestuur heeft een proefproject voor een “vrije zwemzone” aangemeld. Ik verduidelijk ook nog eens wat precies bedoeld wordt met een “vrije zwemzone” en citeer de Leidraad : “Oppervlaktewater dat niet specifiek voor het zwemmen is ingericht, maar waar zonder toezicht gezwommen kan en mag worden of, waar al inrichtingen zijn om te zwemmen, er buiten de vaste openingsuren zonder toezicht gezwommen kan en mag worden.”

Het is geen toeval dat er in Vlaanderen, zeker binnen een stedelijke context, geen voorbeelden bestaan van vrije zwemzones in open water, tenzij onder zeer gecontroleerde omstandigheden. Het Bonapartedok in Antwerpen vorig jaar was er zo één, met toezicht van redders, enkel op reservering gedurende een tijdsslot van 30 minuten en dat 7 namiddagen in de zomer tussen 12 en 17 uur. Dat kost tienduizenden euro's. Dit komt neer op het exploiteren van een openluchtzwembad dat heel beperkt open is, iets wat wel erg ver staat van de filosofie van 'vrije zwemzones'. Collega's, is het dat wat wij voor ogen hebben? Een klein stukje afgebakend open zwemwater, onder toezicht en met reservatie, voor een beperkte periode?

Als dat doen op één plek, is er de vrees van overlast door een te grote toeloop. Willen we dit op vele plaatsen doen, dan is het onbetaalbaar.

Dus : dé manier om grote overlast op een heel beperkt aantal plaatsen te vermijden en vrij zwemmen echt mogelijk te maken, lijkt me nog altijd te zijn dat Vlaanderen snel werk maakt van wat afgesproken is in het regeerakkoord: maak van zwemmen in open water een recht, sta het overal toe tenzij waar het expliciet verboden wordt – omdat de waterkwaliteit niet ok is, omdat de veiligheid echt in het gedrang is. Pas als vele steden en gemeenten hier gelijktijdig op inzetten, i.f.v. véél aanbod en een grote geografische spreiding, kunnen we hier echt werk van maken.

Ik wil dan ook nog eens mijn oproep herhalen aan de Vlaamse Regering, om zo snel als mogelijk het regeerakkoord uit te voeren zodat we overal kunnen zwemmen in open water, behalve waar het expliciet verboden is.

Desalniettemin, collega's, blijf ik zoeken naar een mogelijkheid om zoveel Gentenaars de kans tegen om in het open water te springen deze zomer. Wordt zeker vervolgd.
